

Ledviny nebolí, případné onemocnění lze odhalit při preventivní prohlídce u praktického lékaře

13.3.2024 - Viktorie Plíková | Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR

„Chronická onemocnění ledvin budou v blízké budoucnosti představovat páté nejčastější onemocnění kvůli kterému budou pacienti umírat. Proto je zcela zásadní prevence. Ta spočívá především v zachycení nemocných, kteří se o svém onemocnění neví. U nich lze včas zahájit léčbu, která zpomalí zhoršování funkce ledvin a pacient tak může získat mnoho let života bez dialýzy navíc,“ říká profesor Ondřej Viklický, předseda České nefrologické společnosti a přednosta Transplantačního centra a Kliniky nefrologie IKEM. Připomíná, že právě z těchto důvodů by pacienti neměli podceňovat preventivní prohlídky u praktického lékaře, které mohou v časném záchytu nemoci sehrát klíčovou roli.

Prevence

V rámci preventivní prohlídky u praktického lékaře se provádí základní vyšetření moči pomocí testacích papírků každé dva roky. U pacientů rizikových skupin, tedy u pacientů starších padesáti let zejména s cukrovkou, hypertenzí nebo kardiovaskulárními komplikacemi (tedy s chorobami, které mohou nepříznivě ovlivňovat funkci ledvin), případně s nepříznivou rodinnou anamnézou, by mělo být každé čtyři roky provedeno také laboratorní vyšetření funkce ledvin. Takových vyšetření VZP ve věkové kategorii 50+ za rok 2023 uhradila víc než 640 tisíc.

Klienti VZP ve věku 50+, u nichž lékař indikoval laboratorní vyšetření ledvin

Pojištěnci s laboratorním vyšetřením ledvin		
	Muži	Ženy Celkem
2020	216 414	244 041 460 455
2021	255 541	297 773 553 314
2022	268 166	312 541 580 707
2023	299 144	347 219 646 363

Dialýza

Hlavní funkcí ledvin v těle je očištění krve od odpadních látek, které se v ní hromadí, a které spolu s přebytečnou vodou vylučujeme v podobě moči. Pokud dojde k dočasnému nebo trvalému selhání jejich činnosti, je doslova životně nutné funkci ledvin co nejrychleji nahradit dialýzou. VZP ji v loňském roce hradila téměř 6 000 svým klientům, kteří podstupovali dialýzu buď v dialyzačním středisku nebo dialýzu v domácím prostředí. Průměrné náklady za péči o jednoho klienta na dialýze představují zhruba 646 tis. Kč, v součtu tak pojišťovna uhradila víc než 3,8 miliardy korun.

Počet pacientů na dialýze z důvodu chronického selhání ledvin

Pojištěnci na dialýze		
Počet pacientů	Náklady v tis. Kč	Průměrné náklady v tis. Kč
2020	6 071	3 415 956 563

2021 5 935	3 131 747	528
2022 5 883	3 574 199	613
2023 5 834	3 833 207	657

Transplantace

První úspěšná transplantace ledviny byla na území tehdejšího Československa provedena 21. 3. 1966 v pražském Ústavu klinické a experimentální chirurgie (dnešní IKEM). Dnes jde už o poměrně rutinní zákrok s vysokou úspěšností. K transplantaci ledviny se přistupuje při dlouhodobém ledvinovém selhání u pacientů, kteří jsou schopni výkon podstoupit. Vloni byla transplantace ledvin provedena u 241 klientů VZP. Pacientům takový zákrok výrazně zvyšuje kvalitu života a také prodlužuje celkovou délku dožití.

„Pro zdravotní pojišťovnu představuje úhrada samotné transplantace a související péče o pacienta samozřejmě vyšší výdaje, v následujících letech jsou ale zpravidla náklady na zdravotní péči o stabilizovaného pacienta po transplantaci naopak výrazně nižší. Zákrok je tedy nejen neoddiskutovatelně přínosným z hlediska kvality života pacienta, ale dává smysl i z pohledu plátce zdravotní péče,“ vysvětluje Jan Bodnár, náměstek ředitele VZP ČR pro zdravotní péči.

Jak pečovat o svoje ledviny?

Samozřejmostí je zdravý životní styl. Doporučuje se sportovat, stravovat se kvalitně a vyváženě, nepřesolovat pokrmy a dodržovat dostatečný pitný režim. Ledvinám nevyhovuje kouření, pití alkoholu a také přemíra užívání volně prodejných analgetik. Důležité je docházet na pravidelné preventivní prohlídky, při nichž se kontroluje tlak, krevní cukry a tuky a moč. Jen tak se může včas odhalit problém, který může mít za následek nesprávnou funkci ledvin.

<https://www.vzp.cz/o-nas/aktuality/ledviny-neboli-pripadne-onemocneni-lze-odhalit-pri-preventivni-prohlidce-u-praktickeho-lekare>